

VALTIOTIETEELLINEN YHDISTYS
STATSVETENSKAPLIGA FÖRENINGEN
FINNISH POLITICAL SCIENCE ASSOCIATION

11. Den offentliga politikens organiseringsformer - demokratiskt hållbara lösningar?

Ordförande: Stefan Sjöblom, stefan.sjoblom@helsinki.fi

Isak Vento, isak.vento@helsinki.fi

Beskrivning av arbetsgruppen: Förvaltningen i Norden står inför nya utmaningar i takt med allt mer komplexa samhälleliga problem som t.ex. klimatförändringen, fördjupade sociala och ekonomiska klyftor och migration, ackompanjerade av flera år av stram ekonomisk tillväxt. De globala problemen med förankring i det lokala utan hänsyn till administrativa, kulturella eller sektoriella gränser har gett upphov till nya organiseringsformer av politiken i bl.a. program och projekt. Genom flexibla åtgärder som sammanför aktörer från det offentliga på övernationell, nationell och subnationell nivå och privata och tredje sektorn har man sökt innovativa lösningar på de svåra problemen. I offentlig service har man eftersträvat effektivisering genom alternativa produktionsformer till det offentliga på både kommunal och statlig nivå. Även stela strukturer som kommungränser, ansvarsområden för social- och hälsovård och central- och regionalförvaltningen har öppnats upp för reform i sökandet av synergier och möjlighet att värna för välfärdssamhället. Förändringarna väcker frågor angående aktörer, processer och strukturer med hänsyn till effektivitet, demokrati och legitimitet.

I vilken mån är t.ex. flexibilitet och innovativa försök i implementeringen av politiken eller organiserandet av service förenliga med möjlighet till ansvarsutkrävning, transparens och jämlikhet? Vad förutsätts för att förvaltningen ska greppa och förmedla kunskap som uppstår i implementeringen av politiken och organiserandet av service till politiska beslutsfattare? Hur förhåller sig innovationsverksamhet till tryggande av grundläggande rättigheter som service eller verksamhet på minoritetsspråk? I vilken mån förmår förvaltningen utnyttja och befrämja direkt deltagande i beredning och utförandet av politiken på lokal nivå som blivit möjligt genom webbsajter och sociala media? Hur kan hanterandet av globala utmaningar, som t.ex. i snabb takt ökande invandring, organiseras på ett långvarigt hållbart sätt? Vilka medel har myndigheter att garantera rättvisa och trygghet i produktionen av nya tjänster som baserar sig på hög anpassningsförmåga till efterfrågan genom social media?

Arbetsgruppen välkomnar artiklar som berör frågor i anknytning till demokratis hållbarhet som organisering av offentlig politik i Norden. Både fallstudier i ett nordiskt förvaltningssystem och jämförande studier mellan nordiska förvaltningssystem välkomnas. Vi ser gärna studier som söker besvara frågor med anknytning till politisk teori eller governance-teori, studier med empirisk utgångspunkt och metodutvecklande studier. Vi önskar även magisterstuderande med pro gradu – avhandling i dessa teman välkomna att föreslå ett utkast på sin forskningsplan eller sammandrag på avhandlingen till arbetsgruppen.

Abstrakt:

Kommunala aktörers attityder till organisering av välfärd

I Finland upprätthålls välfärdstjänsterna av kommunerna. Därmed är det kommunala beslutsfattare som, inom de ramar lagstiftningen och ekonomin ger, beslutar om organiseringen av välfärdstjänster. Ett inslag i den aktuella diskussionen om välfärdstjänster är huruvida dessa skall produceras i offentlig eller privat regi. Den grundläggande frågan för denna text är vilken roll positionen i den kommunala organisationen spelar för olika aktörers uppfattning om välfärdsorganisering. Med uppfattning om organisering av välfärd avses här synpunkter på vem som borde producera service (kommunalt/privat), under vilka omständigheter servicen borde produceras (större/mindre enheter etc.) samt hur balansen mellan ökat skatteuttag och bevarad servicenivå borde se ut. Textens empiriska ambition ligger i att visa att uppfattningar om välfärd varierar systematiskt med positionen i den kommunala organisationen. De positioner som här undersöks är invånare, politiker på olika nivåer: styrelsemedlemmar, fullmäktigeledamöter och nämndledamöter samt ledande tjänstemän och personal. Det empiriska materialet baseras huvudsakligen på enkätdata, som insamlats inom ramen för forskningsprojekten ARTTU och ARTTU2. I ett senare sammanhang skall texten användas för att belysa sambandet mellan position och åsikt och studera positionens självständiga förklaringskraft i förhållande till andra förklaringsmodeller (ideologi, maktfördelning, också personliga egenskaper).

Linnéa Henriksson, Åbo Akademi, linnea.henriksson@abo.fi

Då var sammanslagningen gjord - finns det något kvar för kommunledningen att besluta om?

Syftet med denna studie är att belysa de avtal som kommuner ingår vid kommunsammanslagningar, de överväganden som ligger till grund för avtalen samt avtalens betydelse för hur väl kommunsammanslagningen lyckas. Hur väl sammanslagningen lyckas bedöms dels på basis av invånarnas åsikter och dels på basis av hur den nya kommunens service och ekonomi utvecklas. Kommunerna kan ha väldigt varierande utgångspunkter då de inleder förhandlingar om en möjlig sammanslagning med andra kommuner. Dessa utgångspunkter sätter ramarna för förhandlarnas handlingsalternativ, och de påverkar både förhandlingsstrategin och vilket avtalsinnehåll man är beredd att godkänna. Hur påverkar utgångspunkterna för förhandlingarna det slutliga avtalet och vilket rörelseutrymme det ger den nya kommunledningen? Och hur påverkar detta i sin tur hur lyckad kommunsammanslagningen blir? För att besvara frågorna behandlas sammanslagningsavtalen och andra relevanta handlingar för ett urval av de kommunsammanslagningar som genomfördes i Finland år 2009. Ifall det finns tydliga skillnader i hur avtalen är formulerade så kan dessa skillnader speglas mot hur väl sammanslagningen har lyckats.

Jonas Lindholm, Helsingfors universitet, jonas.lindholm@helsinki.fi

Samverkan, flexibilitet och transformativa effekter

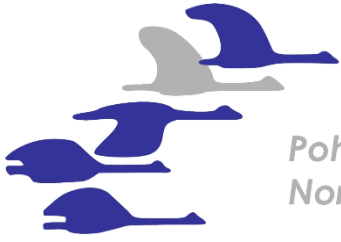
Regionala utvecklingspolitiken strävar efter kunskaps- och innovationsdriven utveckling. Denna politik vilar på tanken om att stärka regionernas kapacitet för kunskaps- och innovationsproduktion, vilket på lång sikt skall leda till ekonomisk utveckling. I artikeln granskas regionala utvecklingspolitikens innovationsförmåga. Regionala utvecklingspolitiken implementeras med projekt, en organisationsform som förknippas med motstridigheter. Projekt förväntas medföra målmedveten och kontrollerad implementering, men också flexibel tvärssektoriell samverkan som skall möjliggöra nytänkande och innovativ problemlösning. För framgångsrik samverkan behövs öppna processer och en förmåga att förvandla olika aktörers insatser till något nyttigt för projektet. Projektet är en kontrollerad organisationsform som betonar planenligt genomförande, vilket väcker frågor kring projektets flexibilitet. Empiriskt undersöks interaktionseffekter kring hur samverkan och flexibilitet påverkar uppkomsten av innovationer. Finländska regionala utvecklingsprojekt (N=689) granskas med hjälp av logistisk regressionsanalys. Resultaten förväntas visa att flexibilitet är nödvändigt för att projekt skall kunna dra nytta av samverkan. Denna responsivitet torde bidra till stärkt innovationsförmåga. Artikeln gör ett bidrag genom att med belysa mekanismer som ligger bakom projektens innovationsförmåga, vilket är centralt för en effektiv regional utvecklingspolitik

Jaakko Hillo, Institutionen för politik och ekonomi, jaakko.hillo@helsinki.fi

Språkrav i tvåspråkiga kommuner - förändringar beträffande kraven och möjliga förklaringar

Tidigare forskning har visat att den lagstadgade språkliga servicen på finska och svenska varierar stort mellan olika tvåspråkiga kommuner i Finland, särskilt förekommer det brister i den svenska servicen i finskspråkigt dominerade kommuner. En förutsättning för att den språkliga servicen ska fungera på båda språken är att den kommunala personalen har tillräckliga språkkunskaper i finska och svenska. På grund av en flexibel språklagstiftning och kommunens självbestämmanderätt kan kommunerna själva bestämma språkraven för sin personal på konkret nivå. Sålunda finns det möjlighet till olika lösningar beträffande kraven mellan kommunerna. Detta är en forskningsplan för doktorsavhandling om språkrav för kommunalt anställda i tvåspråkiga kommuner i Finland. Tidigare forskning om kommunala språkrav har visat på en stor variation mellan de olika kommunerna. Det huvudsakliga syftet med min forskning är att undersöka eventuella förändringar beträffande språkraven under en längre tidsperiod. Jag har också som syfte att förklara variationen mellan kommunerna och eventuella förändringar i kommunerna beträffande kraven. Avsikten är att utgående från bland annat institutionella och sociala- och strukturella faktorer diskutera möjliga förklaringar till variationen och de förväntade förändringarna beträffande kraven, exempelvis förändringar i lagstiftningen och förändrade lokala- och regionala språkförhållanden.

Mikael Harjula, Helsingfors universitet, mikael.harjula@helsinki.fi

Pohjoismaiden hallinnollinen liitto Suomen osasto ry
Nordiska administrativa förbundet Finska avdelningen rf